

EVERYBODY

10 december Manifestatie: Stop experimenten met apen, 12:00
Beursplein, Rotterdam

12 december Manifestatie: Geen vrouw in de cel vanwege
abortus, 12:30 Plein, Den Haag

1 en 2 januari Blokkade atoomboten Faslane, Glasgow, Schotland
(vertrek per bus: 30 dec., terugkeer 4 jan. Info: 0032-472-
342463 of david@motherearth.org)

12/13/14 januari Praktisch Aktivisme Festival (PAF), Leiden
(opgeven via paf@multipleks.org)

DANCE NOW!

Amsterdam

Elke vrijdag: Filmavond @ Molli (gratis)

Za. 9 dec.: Opening sociale ruimte De Pijp @ Broodnodig
(gratis; 13:00)

Za. 9 dec.: ! HEX ! Live: Cheveu & Jacklean Kikuko @ OCCII
(6 euro, 22:00)

Zo. 10 dec.: FreaK JaMix en kOllaGe de CaRaVan @ v.d.
Madeweg (20:30)

Ma. 11 dec.: !Muziek Kapot Moet! Ra-X @ OCCII (5 euro, 21:00)

Katwijk

Za. 9 dec.: PUNKavond @ De Schuit (2 euro, 21:00)

Vrij. 15 dec.: Headhunterz @ SCUM (9 euro, 21:00)

Zo. 17 dec.: Hot Comedy @ SCUM (8 euro, 19:30)

31 DECEMBER: De hele nacht feesten!! @ SCUM (GRATIS, 01:00)

Nijmegen

Za. 9 dec.: Le Singe Blanc + Gatechien @ de Onderbroek (3
euro, 21:30)

Utrecht

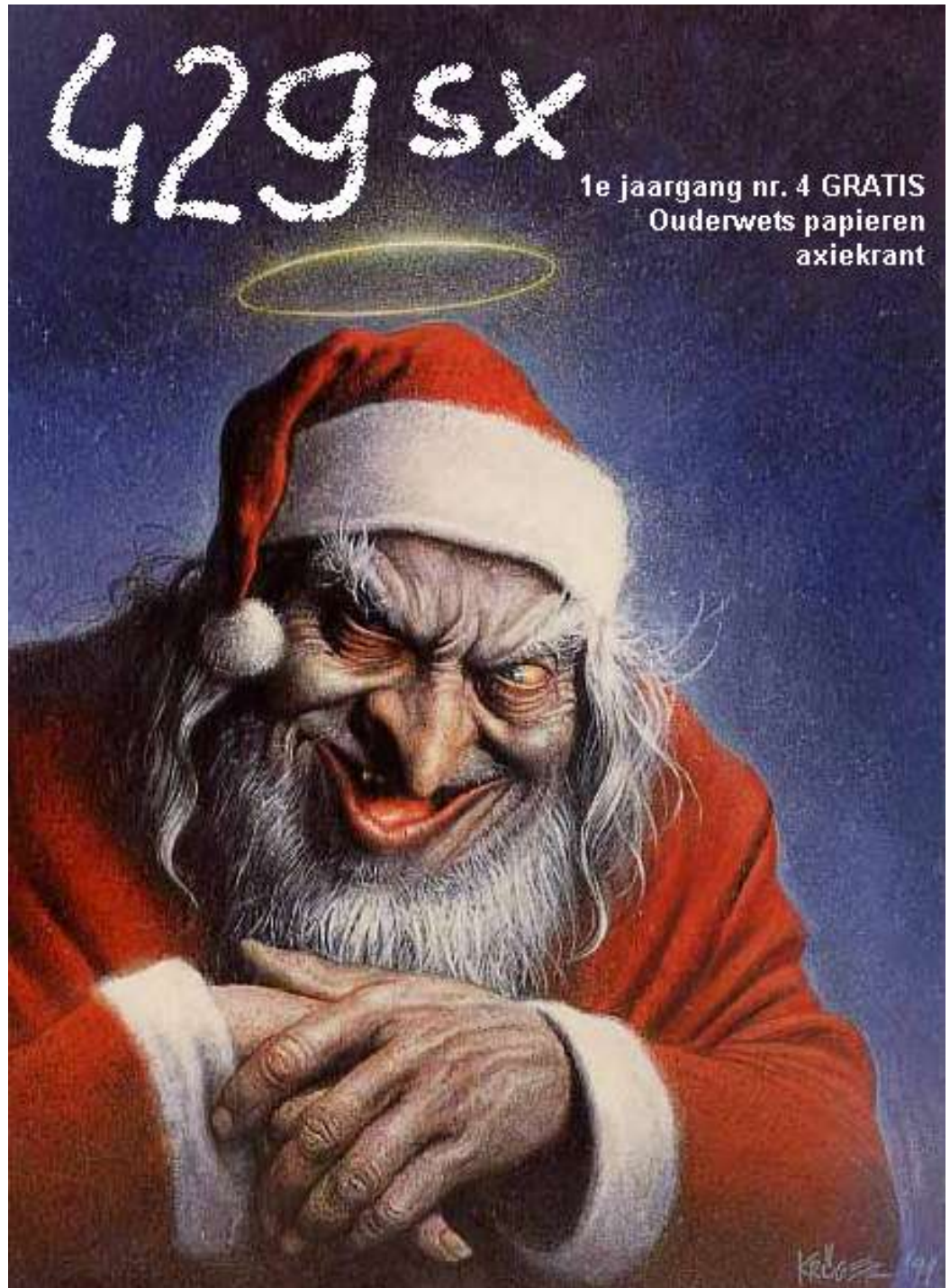
Za. 9 dec.: Swing a Ling @ ACU (3 euro, 23:00)

Zo. 10 dec.: Jubileumfeest 10 jaar 't Grasje @ ACU (Gratis,
21:00)

Woerden

Za. 9 dec.: The Untuned & Showdog @ Babylon (4 euro, 21:00)

Bron: <http://radar.squat.net/>

EAIOEE

Zeg, heeft iedereen wel even door dat de wereld aan het vergaan is? Of in elk geval deels, en daar zijn alle mensen die ons nog niet gestopt hebben verantwoordelijk voor! Voor je ligt namelijk alweer de vierde 429sx en we waren nog niet van plan op te houden! Al kunnen we wel wat donaties gebruiken, stuur die gewoon in een envelop naar ons toe (adres in de colofon). Als ik dit schrijf hebben we net twee interessante weekenden achter de rug: afgelopen weekend het 2.Dh5-festival, alwaar je in deze editie best veel over kunt lezen, en het weekend daarvoor het Amnesty Festival gewoon hier in Katwijk, alwaar je niets over kunt lezen in deze editie (je had er gewoon bij moeten zijn!) dan enkel dat ondergetekende de dag erna zijn jaarlijkse mega-kater had. Godverdomme, waarom verkopen ze in SCUM alleen maar wijn per fles en niet gewoon per glas!? Nouja, wat doet het er ook toe. Zoals gezegd veel info over 2.Dh5 alwaar we eigenlijk een editie van 429sx wilden maken, maar het was er uiteindelijk niet van gekomen. Lees het stuk van Ravage in 429sx en een stuk van Kees Stad (die op het festival een workshop gaf) over de geschiedenis van Directe Actie (waar die workshop dan ook over ging). Al met al genoeg reden om deze 429sx te helpen verspreiden (wordt dan ook op prijs gesteld, heb je 'm uit geef 'm dan door, heb je 'm nog niet uit kopiëer 'm dan!), op je plee te hangen, of weet ik wat je ermee doet. En nog een fijne kerst en een gelukkig 2007 enzo godverdomme, tot volgend jaar!!

En onze excuses voor het wegvallen van alle medeklinkers in de titels, daar kunnen we wel wat aan doen maar daar hebben we geen zin in. En dat je sommige dingen met een loep moet lezen is wegens geldtekort, ook sorry daarvoor.

OOO

429sx is een ouderwets papieren axiekrant. Het verschijnt onregelmatig, doch minstens 1 keer per 2 maanden. Bijdragen kunnen worden gestuurd naar onderstaand postbusnummer. Is 429sx niet verkrijgbaar in jouw dorp? Ga dan verhuizen of neem een abonnement door een velletje postzegels te sturen naar onderstaand postbusnummer. Het aantal postzegels dat je opstuurt is het aantal keer dat je 429sx thuisgestuurd krijgt. 429sx is een spontaan initiatief en wenst dit ook te blijven, derhalve is er ook geen vaste redactie. Zij die zich hiervoor inzetten zijn wel te bereiken op het volgende adres:

429sx
Postbus 429
2220AK Katwijk

De inhoud van 429sx is doorgaans copyleft/GFDL. Mocht dat per ongeluk niet zo zijn, dan merken we het vanzelf wel. De naam 429sx is copyright 429sx. Bij deze eisen wij dan ook dat artikel 429sx Wetboek v. Strafrecht wordt opgeheven, daar deze onze naam misbruikt. 429sx steekt geen vuurwerk af want knallen zijn maar eng.

IE AEOEAA I OE EAA

ZWOLLE, 3 december 2006 – Tientallen krakers hebben zondagmiddag de leegstaande winkelruimte aan de Assendorperstraat in Zwolle herkaakt. Afgelopen maandag werd de ruimte al eerder gekraakt, waarop deze meteen werd ontruimd. Ten onrechte, zo vinden de krakers.

Uit protest tegen deze ontruiming bezetten de krakers zes dagen later de winkelruimte van Assendorperstraat 117 opnieuw. Binnen korte tijd besloot de dienstdoende officier van justitie dat de krakers in overtreding zijn. Er zou een huurcontract zijn afgesloten met een nieuwe ondernemer die de winkel zal gaan betrekken. Ook zou er opnieuw sprake zijn van inbraak. Rond 18.00 uur was de ruimte nog gekraakt.

De krakers namen de voormalige fietswinkel aan de Assendorperstraat maandagavond voor de eerste keer in gebruik. Het lag in de bedoeling om er een weggeefwinkel in te beginnen, waar mensen terecht kunnen voor gratis tweedehands spullen. Enkele agenten kwamen polshoogte nemen en bevestigden de leegstand van de bedrijfsruimte.

Nog geen uur later keerde de politie echter terug, ditmaal in groten getale en met veel bombarie. Zonder bevel tot verwijdering verschaften de agenten zich toegang tot de winkelruimte door de glazen pui in te slaan. Op hardhandige wijze werden de krakers op straat gezet, waarna er acht personen werden aangehouden. Sympathisanten van de arrestanten hielden vervolgens een lawaaiactie bij het politiebureau.

Aanleiding voor deze brute overval was een melding van een overbuur van de winkel, die de krakers naar binnen had zien trekken. Op basis van deze getuigenverklaring oordeelde de OvJ dat hier sprake was van een 'heterdaadje', terwijl dit enkel mogelijk is indien agenten met eigen ogen getuige zijn van het openbreken van de deur. De agenten hebben voor eigen rechter gespeeld, hetgeen de lokale partij De Groenen inmiddels heeft aangekaart in de gemeenteraad.

De vrijdag voor de herkraak togen de krakers al naar het hoofdbureau van de Zwolse politie om een 'sinterklaaskado' aan te bieden aan de Zwolse politie: in een enorm pakket hadden zij een kraakhandleiding voor politie-agenten met de titel "Zo gaat alles snor" gestopt. De Zwolse politie wilde het pakket echter niet in ontvangst nemen en daarom lieten de krakers het maar gewoon bij de balie achter.

Bron: www.ravagedigitaal.org

Nederlandse clowns liever zijn dan onze Britse collega's? Dat denk ik niet, ik denk eerder dat Nederlandse agenten meer tekort aan liefde hebben."

Overigens is het niet zo dat de Britse clowns nooit te maken hebben met politie. Een filmpje clowns de banenwinkel van het Britse leger binnenstormen en de clown uithangen. Een klokje toont aan dat het precies 1 minuut en 11 seconden duurde voordat de politie binnen stormde en een einde aan de actie maakte.

De clowns lieten al lichtjes doorschemeren dat zij aan het werk zijn om een geheim wapen te ontwikkelen. Enkele foto's werden al laten zien: het betreft hier een meter lange penis die, wanneer het werk voltooid is, veelkleurige confetti zal spuiten. "We zullen een prototype presenteren bij de eerstvolgende wapenbeurs", klinkt het hoopvol.

Een bijzonder interessant onderdeel van het festival was niet aan een lokatie gebonden. Dan eens hier, dan weer daar, werden filmpjes vertoond in een mini-bioscoop. De Cine-Bus, zoals het heet, dook op verscheidene plekken op om aldaar korte filmpjes te vertonen op niet zo heel erg groot scherm en waar het publiek naar kon kijken vanuit vier heuse bioscoopstoeltjes. Tijdens de

boekenmarkt stond het busje voor de Kargadoor, na afloop van de G8-informatieavond werd het gesignaleerd voor de Moira, alwaar het een filmpje vertoonde van een Spaanse supermarktketen die werknemers wilden verplichten op zondag te gaan werken, en werknemers te ontslaan die weigerden hieraan mee te werken, waarna een wilde staking losbrak.

De CineBus is te huur, al dient op de plek waar de bus komt te staan wel elektriciteit aanwezig te zijn. Marloes Wagemaker, beheerder van de bus: "Dat is ons enige probleem, we hebben nog geen goede stroomvoorziening in de bus. We hebben wel een keer op accu filmpjes vertoond, maar dat hield de accu niet lang vol. We overwegen wel om een aggregaat aan te schaffen."

Met rond de 150 man was het bezoekersaantal van het 2Dh5-festival niet spectaculair veel hoger dan bij de vorige editie, die rond de 100 bezoekers trok. Het werd echter duidelijk dat het ook niet veel meer had moeten zijn. Sommige workshoplokaties waren al op niet meer dan twintig man berekend en zaten vol, hoewel het bij andere workshops leeg bleef. Ook de grote zaal van de Moira had niet veel meer dan 100 man tegelijk aangekund. Wat dat betreft zou het festival volgend jaar liever niet veel meer bezoekers moeten trekken.

Lees ook enkele verslagen op www.2dh5.nl

E EIEEI A E OE IEE AIE

Directe Actie heeft een lange traditie. Radicale arbeidersbewegingen in het begin van de vorige eeuw zagen er niet alleen een actiemethode in, maar ook een organisatievorm en levenshouding.

Door: Kees Stad

Toen een paar jaar geleden de globaliseringsbeweging losbarstte, was iedereen het erover eens dat vooral de nadrukkelijke aanwezigheid van activisme de doorbraak had bewerkstelligd na jaren van politieke stilte en machteloosheid. Het was niet de hoeveelheid mensen op straat die de schokgolf veroorzaakt had, want dergelijke massa's waren veel vaker te zien geweest, maar het feit dat een deel daarvan zich georganiseerd had om de topconferentie daadwerkelijk te blokkeren (Seattle), de McDonalds te demonteren (boeren in Frankrijk) of de uitzetbajes te sluiten (Witte Overals Italië). Zelfs grote ontwikkelingsNGO's gaven toe dat ze door zich te verenigen met dergelijke actievoerders in korte tijd meer bereikten dan alle jaren daarvoor met nette lobbycampagnes. Dit besef was dermate groot dat in de charter van het World Social Forum aanvankelijk een verbod op politieke partijen was opgenomen. In afgezwakte vorm is die nog steeds terug te vinden. De traditioneel geworden organisatievorm van 'links' - politieke partijen en meeregerende vakbonden - was machteloos gebleken om de kapitalistische neoliberale ellende het hoofd te bieden, en werd er zelfs medeverantwoordelijk voor gehouden.

Inmiddels, pas een jaar of zes na Seattle, lijkt die les weer grotendeels vergeten en vooral in Nederland. Deel is die ook actief uit de geleerden verdreven door mensen uit de organisaties die bekritiseerd werden. Dit is bijvoorbeeld goed te zien in de manier waarop het Nederlandse Sociale Forum wordt georganiseerd: Het activistische charter van het World Social Forum is daar vervangen door een nietszeggende 'beginselverklaring' en de staatsondersteunende (en daardoor kapitaalcrachtige) instellingen als Novib en FNV hebben de touwtjes in handen genomen en aarzelen niet om linkse politieke partijen uitgebreid de ruimte te geven in het programma. De korte zomer van het activisme dreigt weer geruisloos in de polder weg te zakken. Er lijkt zich een herhaling voor te doen van wat met de arbeidersbeweging gebeurde aan het begin van 1900. Toen woedden er felle discussies over de manier waarop men zich het beste kon organiseren. Radicalere organisaties werden uiteindelijk (vaak met behulp van ernstige repressie) naar de marge gedrukt door meer gematigde of communistische bonden en partijen. Alleen daarom al is het interessant om naar de teksten en argumenten van toen te kijken, die nog steeds waardevol en verrassend actueel blijken te zijn. Het is nuttig dat deze theorie (en praktijk) weer een rol gaat spelen bij ons denken over manieren om ons te organiseren en de wereld te veranderen.

Wobblies

Het concept Directe Actie is nauw verbonden aan de radicale (arbeiders) beweging. Met name de pamfletten en redevoeringen van de Amerikaanse radicale vakbond IWW (ook wel de Wobblies genoemd, met het bekende logo van de blazende zwarte kat) zijn erg sterk. Zij baseren zich op hun beurt weer deels op denkers en organisatoren uit de Europese (vaak anarchistische) arbeidersbeweging.

In de stukken van toen komt naar voren dat directe actie veel meer is dan alleen maar een tactiek; het werd beschouwd als een organisatievorm en zelfs een levenshouding. Het werd afgezet tegen de 'indirecte' organisatievormen die toen begonnen op te komen (partijen, vertegenwoordigende vakbonden). En er werd nadrukkelijk gewezen op de prijs die betaald zou moeten worden als personen en organisaties het vertrouwen in de eigen kracht in zouden ruilen voor bijvoorbeeld de gang naar de rechtbank als middel om conflicten op te lossen. Het fijne van

deze teksten is dat het geen platte propaganda is, die de politieke taal van links in latere jaren zo is gaan vervuilen. Het doel is om informatie te geven gegeven en een idee te beargumenteren, waarbij ook doodleuk de dilemma's besproken worden en de mogelijke negatieve kanten van het voorstel.

Voltaireine de Cleyre

Voltaireine de Cleyre was (1866-1912) een belangrijke anarchistische organisatrice en denker. Ze was tijdgenote van Emma Goldman en ze kenden elkaar ook goed. Anders dan Goldman is De Cleyre lange tijd vergeten geweest. Dat kwam mede doordat ze ook veel schreef over kunst en cultuur en dat vonden de 'echte' anarchisten maar nutteloos gezweef. Sinds kort is er hernieuwde belangstelling voor de werken van De Cleyre, wat bijvoorbeeld blijkt uit het feit dat haar verzameld werk is uitgegeven (1). Naast vele andere essays, schreef ze in 1910 de invloedrijke speech [Direct Action](#). Ze legt daarin rustig uit waarom de benadering belangrijk is dat iedereen zoveel mogelijk zelf zijn/haar problemen probeert op te lossen, in plaats van dat over te laten aan instellingen en overheden die zich ook tegen hen zelf zullen keren met hun wetten en regels en macht.

Ook in die tijd werden actie en zelforganisatie gecriminaliseerd, onder andere door het voortdurend in verband te brengen met moord en geweld. Voltairine de Cleyre wijst daar op, overigens zonder de voor de criminalisering misbruikte daden af te wijzen. Maar minstens zo belangrijk is dat de Cleyre stelt dat direct actie eigenlijk de gewoonste zaak van de wereld is: *"Every person who ever thought he had a right to assert, and went boldly and asserted it, himself, or jointly with others that shared his convictions, was a direct actionist"* (*"Iedereen die ooit heeft bedacht dat hij ergens recht op had, en daar ook voor opkwam, in eigen persoon of samen met anderen die zijn overtuiging deelden, is een directe activist"*).. Mensen zijn altijd voor hun rechten opgekomen, legt de schrijfster uit, overall op de wereld, en hebben daarvoor acties ondernomen. "In feite is bijna iedereen directe activist" en ze noemt voorbeelden, zoals van huisvrouwen in New York die de winkels gingen boycotten toen de prijs van boter te hoog werd. "Het probleem is dat veel mensen ook indirecte of politieke activisten zijn (...) ze zijn beide, zonder daarover al teveel te analyseren. Er is maar een kleine groep die politieke actie bewust onder alle omstandigheden afwijst. Maar er is niemand, echt helemaal niemand, die het ooit in z'n hoofd heeft gehaald om directe actie onder alle omstandigheden af te wijzen".

Daarnaast legt ze uit dat het vaak samen kan gaan en moet gaan met goed organiseren; anders dan de tegenstanders beweren heeft het niets te maken met blind activisme en bandeloosheid, juist niet. Het betekent immers dat mensen zelf verantwoordelijkheid nemen voor hun eigen leven en daden. Ze noemt sterke voorbeelden van bewegingen die in eerdere tijden succesvol het middel van de directe actie hanteerden, zoals de beweging tegen slavernij of groepen die voor hun religieuze vrijheid stredden. Tekenend voor haar gebrek aan dogmatisme is dat ze niet aarzelt om ook groepen naar voren te brengen (zoals het Leger des Heils) waar ze het helemaal niet mee eens is. En ze wijst erop dat zelfs die linkse groepen die directe actie vehement afwijzen (zoals de dan opkomende Socialist Party) naar het actiemiddel grijpen als ze zelf aangevallen worden.

De Cleyre gaat uitvoerig in op het probleem van geweld, dat volgens haar onderdeel kan zijn van een actiecampagne, maar dat zeker niet hoeft en lang niet altijd is. Bij stakingen of boerenopstanden verlopen de acties vaak niet zachtzinnig, en sabotage is een veelgebruikt wapen. Indirecte actie (of zoals dat toen ook genoemd werd: politiek actie) is echter volgens de schrijfster altijd gewelddadig, want dan doe je uiteindelijk een appél op de overheid en de rechtsstaat en "Zelfs als de staat goede dingen doet, is die uiteindelijk gefundeerd op een politiek nuppel, een geweer of een gevangenis om de macht te

worden gehouden. De filmpjes dienden voornamelijk ter informatie, maar waren soms hilarisch om te zien. Zo wist een filmpje van de Clowns Army, een actiegroep die bestaat uit een groep clowns, voor vrolijke taferelen te zorgen wanneer zij al huppelend een cordon politie negeren en een belangrijke snelweg opdansen, waardoor het verkeer tegen gehouden werd. Ook een filmpje waarin doodleuk een aantal door de politie gehuurde busjes aan gort werden geslagen en schilden en helmen van de ME werden gejat, zorgde voor hilariteit in de zaal. Tussen de filmpjes door was er voornamelijk tijd voor praktische informatie voor hen die van plan zijn om tijdens de G8-top, die 6 en 7 juni volgend jaar plaats zal vinden, naar Heiligendam te gaan. Zo werd er verteld over het Duitse rechtssysteem, dat bepaalt dat gebieden tot zes weken lang tot verboden gebied kunnen worden verklaard. Kom je er in die periode toch, dan kun je ogenblikkelijk worden aangehouden. Ook de strategie van de politie kwam aan bod, met enkele tips over hoe die te omzeilen. Zo zijn er speciale politie-eenheden die mensen uit een demonstratie kunnen trekken en kunnen arresteren. Een oplossing hiervoor is om arm in arm door een demonstratie te lopen, zodat het lastiger is om mensen uit een demonstratie te trekken. Ook kunnen mensen die van buiten Duitsland komen, bij de grens al tegengehouden worden omdat ze op een lijst van 'ongewenste personen', het Shengen Information System genoemd, staan. Die mensen worden geadviseerd via een kleinere grensovergang (of b.v. door een weiland) Duitsland binnen te trekken.

Twee workshops die bij de vorige editie van het 2dh5-festival werd gehouden, waren er deze keer opnieuw bij. Waaronder de workshop zeefdrukken. Vorig jaar nog in eetcafé De Baas, dit keer in het eigen atelier van SillyScreens. Voor twee en een halve euro kun je een t-shirt kopen met het logo van 2dh5, die je er dan wel eerst zelf op moet printen. Stap voor stap legt ze aan belangstellenden uit hoe het mooist een zeefdruk op een t-shirt of een tas te maken. Niet te langzaam drukken, maar met een ferme, strakke handeling, desnoods twee keer om zeker te zijn van een goede opdruk.

Op de zeef zit het logo van 2dh5. "De hele week heb ik al festivalshirtjes gemaakt", vertelt Sil. Maar dat is niet het enige wat op de zeef staat. Ook het logo van Dissent G8 staat erop. Een jongen die dat logo op zijn t-shirt wil hebben, wordt echter teleurgesteld. "Daar heb ik een afspraak over met Dissent, die hebben biologisch katoenen t-shirts ingekocht die ik heb bedrukt, en die willen ze verkopen. Daarom heb ik beloofd dat logo vandaag niet te drukken."

Sil heeft ervaring met het geven van workshops. Op verzoek geeft ze cursussen aan groepen. Maar niet meer in dit atelier. "Ik kon de huur niet meer betalen, en dus moet ik verhuizen. Waarheen, dat weet ik nog niet."

De andere workshop die voor de tweede keer werd gegeven, was die van de Clown Army. Of zoals ze zich in Nederland noemen: het Clownige Loslopende Nederlandse Leger, kortweg CloLoNeL. Was het bij de vorige editie nog een druk bezocht onderdeel van het festival, deze keer waren er slechts een man of tien geïnteresseerd in het doen en laten van deze grappenmakers.

Maar dat humor als actiewapen erkend wordt in Nederland, bewijst het aantal acties die de clowns kunnen opsommen, waarbij zij *ontvoerd zijn door de politie*, zoals zij het noemen wanneer ze gearresteerd worden. In Nederland worden de clowns zelfs nog een stuk vaker *ontvoerd* dan in Groot Brittannië, waar de Clowns Army haar oorsprong heeft. Een voorbeeld is de clownactie tijdens de ontruimingsgolf in Amsterdam, twee maanden geleden. De clowns droegen toen t-shirts met de tekst *I love stillen*, om vervolgens voortdurend achter agenten in burger aan te lopen. Het duurde enkele uren voordat zij werden gearresteerd.

De Nederlandse clowns hebben hier wel een verklaring voor: "Die Nederlandse agenten vinden ons zó lief, dat ze ons graag meenemen naar hun bureau. Of wij

EEEEUEAA OE EAA

Voor de tweede keer werd afgelopen weekend het 2Dh5-festival gehouden in Utrecht. En ook voor de tweede keer dit jaar, want het festival van 'vorig jaar' was afgelopen januari. Toen betrof het nog een soort 'pilot', dit weekend was het tijd voor het echte werk.

Tekst: Peter Barton

Het weekend begon vrijdagavond met een politieke bijeenkomst onder de noemer 'Alarm'. Onderwerp was Oaxaca, alwaar de afgelopen tijd veel onderwijsprotesten zijn geweest. Bas en Carla uit Wageningen waren daarbij en vertelden hoe de Mexicaanse oproerpolitie hard optreedt tegen activisten, en hoe de staatsradio mensen oproept om huizen van demonstranten in brand te steken. In Nederland werd een demonstratie gehouden voor de Mexicaanse ambassade. Carla sprak hier haar dank voor uit.

De eerste workshops waren zaterdag, waaronder die over de geschiedenis van directe actie. Zo'n 25 mensen werden geïnformeerd over de spoorwegstaking in de Tweede Wereldoorlog en de mijnstaking in de jaren '20, waarbij vele doden vielen. Maar ook werd verteld over de Amerikaanse radicale vakbond 'Industrial Workers of the World', die vorig jaar precies honderd jaar bestond, en de Nederlandse vergelijkbare bonden Nationaal Arbeids-Secretariaat en de Sociaal Democratische Bond. Ook werd ingegaan op personen die in het verleden belangrijk waren voor het concept Directe Actie, zoals Voltairine de Cleyre, schrijfster van het essay *Direct Action*, waarin ze vertelt waarom het belangrijk is dat iedereen zoveel mogelijk zelf problemen oplost, in plaats van dat over te laten aan instellingen en overheden die zich ook tegen henzelf zullen keren met hun wetten en regels en macht. Ook de Arnold Roller kwam aan bod, die schreef dat eigenlijk alleen directe actie werkelijk actie is, "al het andere is zwendelarij, actieloosheid, het opdragen aan anderen om door te voeren datgene, waarvoor men zelf te laf, te traag of te onbekwaam is."

Heel wat minder druk bezocht was de workshop EHBO met natuurlijke middelen. Deze geitenwollensokkenworkshop trok vooral belangstelling van mensen met een eigen tuin, en dat mag ook wel, want er werd voornamelijk verteld over hoe kruiden uit eigen tuin gebruikt kunnen worden als geneesmiddel. Hoewel een eigen tuin niet altijd nodig is, als hoestdempend middel is bijvoorbeeld anijs heel goed, iets wat ook gewoon in de supermarkt te koop is onder de naam 'Roze en witte muisjes', "al zit er dan wel nog een hoop suiker omheen", zo werd ons verteld. Voor wie dat liever niet heeft, en toch niet in het bezit is van een tuin, werden na afloop nog het een en ander aan kruiden uitgedeeld, met recepten voor kruidenthee. Tegen één kwaaltje waar specifiek naar gevraagd werd, was echter niets te verzinnen: stress. "Dat wordt veroorzaakt door iets", zo luidde het antwoord, "en dat moet verholpen worden. Maar op zich is stress niets ernstigs, een mens kan daar wel tegen. Zolang het maar niet te lang duurt. Bij langdurige stress zoals in een examenjaar helpt het om regelmatig ontspanningsoefeningen te doen, zoals yoga." En dat kan ook in een bovenwoning, zonder eigen tuin.

Boekenmarkt

Zaterdagochtend begon ook de anarchistische boekenmarkt, in de grote zaal van de Kargadoor. Deze werd vooral bij de opening goed bezocht. Voordat de eerste workshops begonnen stond de grote zaal van het gebouw goed vol. Na aanvang van de eerste workshops droop het af en was de belangstelling geminderd. Behalve boeken waren ook veel buttons en t-shirts verkrijgbaar.

De zaterdag werd afgesloten met een informatieavond over de G8. Een volle zaal kon hier kijken naar filmpjes van eerdere G8-demonstraties, en alvast wat informatie inwinnen voor de aankomende G8, die in het Duitse Heiligendam zal

hebben om dat door te kunnen zetten". Ook laat ze zien dat geweld tamelijk relatief kan zijn: wat te doen als je ontsnapte slaven verbergt, maar ze niet wilt verdedigen als ze opgejaagd worden? Iemand als John Brown (een van de anti-slavernij-organisatoren) deinsde niet terug voor het gebruik van geweld, maar "was tegelijk een grote onzelfzuchtige geest, die het niet kon verkroppen dat 4 miljoen mensen als beesten vastgehouden werden". Soms is militant optreden een manier om erger geweld te voorkomen.

Ook is Voltairine ondogmatisch genoeg om te erkennen dat 'indirecte' ('politieke') actie best wat kan bereiken: "Ik zou wel gek zijn als ik dat niet deed. Maar in de meeste gevallen zul je zien dat dat betreffende thema ook door directe actie en individueel of georganiseerd verzet op gang gebracht is". Waarna ze voort gaat met aantonen hoe deprimerend het is om sterke bewegingen die door verzet van alles wisten te bereiken, uiteindelijk te zien "wegkwijnen in een stompzinnige jacht naar politieke macht". Het ijzersterke slot van haar essay benadrukt nog eens de prijs die men betaalt voor het uit handen geven van invloed. Zo zijn er tal van wetten afgedwongen voor arbeidsrechten die even later doodleuk tegen diezelfde arbeiders ingezet worden. *"Maar erger nog is dat het initiatief vernietigt, het vermaalt de individuele rebelse geest, het leert mensen aan om afhankelijk van iemand anders te zijn om voor hen te doen wat ze zelf zouden moeten doen; en ten slotte maakt het het rare idee normaal, dat je door het bij elkaar harken van amechtigheid tot je uiteindelijk een meerderheid hebt, vervolgens via de specifieke tovenarij van die meerderheid, die amechtigheid plotseling in energie omgezet wordt. Dat wil zeggen, mensen die afgeleerd zijn hoe ze moeten ageren voor henzelf als individuen, en die zich onderworpen hebben aan zo'n beetje elke onrechtvaardigheid terwijl ze zaten te wachten tot de meerderheid aangegroeid zou zijn, zouden dan omgevormd worden in menselijke explosiviteit door de simpele verpakking"* (2).

Drie pamfletten

De IWW, [Industrial Workers of the World](#) bestond vorig jaar precies honderd jaar. Er zijn nog steeds kleine lokale afdelingen van, maar ze zijn nog maar een schim van wat de bond ooit geweest is; een echte internationaal vertakte revolutionaire vakbond met massale aanhang die in haar statuten had staan dat ze zich verplichtte te strijden voor "de opheffing van alle vormen van loonslavernij". Kenmerkend was (en is) verder dat de bond zich ook duidelijk uitsprak over meer dan alleen arbeidszaken; militarisme, nationalisme en onderdrukking van vrouwen en minderheden werd onomwonden afgewezen. Onderlinge solidariteit was een belangrijke gegeven in de IWW, bij stakingen kwamen vaak aanhangers uit andere delen van het land te hulp. Ze werden vaak met veel geweld bestreden, door autoriteiten maar ook door privé-milities (waarvan de Pinkertons de beruchtste waren, tegenwoordig een groot beveiligings- en gevangenis-bedrijf). Tot in de jaren 1940 was het trouwens in bepaalde delen van de VS toegestaan (en zelfs gewenst) om mensen te lynchen die rondreizend gepakt werden met een IWW-lidmaatschap op zak. Een van de meest geruchtmakende terechtstellingen van IWW-organisatoren, was die van stakingsleider en zanger Joe Hill die in 1915 doodgeschoten werd en zijn vrienden het beruchte "don't mourn, organise!" toeriep vlak voor hij stierf. Volgens een van de schutters in het executiepeleton had Joe Hill zelf het bevel tot vuren geroepen. Begin 1900 kwamen ook politieke partijen op en meer gematigde vakbonden, die de IWW fel bestreden in een slag om de sympathie van arbeiders, boeren en huisvrouwen. Uit die tijd stammen de drie pamfletten die gebundeld zijn in het boekje "Direct Action & Sabotage" (3)

De pamfletten zijn geschreven door drie verschillende IWW-activisten (Elizabeth Gurley Flynn, Walker C. Smith en William E. Trautman) en voorzien van een mooie en uitvoerige inleiding van Salvatore Salerno. Salerno schetst de omstandigheden van de arbeidsstrijd van toen en de manier waarop er onder grote armoede en zware repressie gewerkt moest worden. Toespraken op straathoeken (letterlijk vanaf de

zeepkist; soapboxing) en stencils en pamfletten, waren de belangrijkste informatiemiddelen. Salerno benadrukt dat de geschiedenis van de IWW vooral laat zien dat ze 'creatieve geweldloosheid' pleegden. Evenals de meeste andere theoretici van de directe actie-methode, begint hij zijn pleidooi met het halen van voorbeelden eerder uit de geschiedenis. Salerno begint zelfs bij de oude Grieken en haalt voorbeelden uit Aristophanes' Lysistrata waarin vrouwen acties voeren. Ze wijzen allen op voorvallen bij het begin van de georganiseerde arbeidsstrijd in Frankrijk, Italië en Zwitserland in de 19e eeuw, toen bijvoorbeeld zeidewevers in Lyon in staking gingen en de apparatuur van hun bazen gingen vernielen, waarmee de sabotage was geboren. Ook bij de stakingsacties van de IWW in de VS speelde inventieve sabotage een grote rol en in alle pamfletten worden met zichtbaar plezier de anekdotes opgerakeld. Zoals die van het spoorwegpersoneel dat tijdens een arbeidsconflict stelselmatig wagons aan verkeerde treinen hing, waardoor de lading voortdurend op de verkeerde plek terecht kwam. Veel tactieken hadden ook te maken met expres slecht werken (het uit Schotland overgewaaid 'Ga Canny', 'rustig aan maar'). Als bijvoorbeeld het loon twintig procent verlaagd werd, ging men twintig procent langzamer werken. Maar los van de verhalen over afzonderlijke acties en actievormen, zijn de teksten vooral een algemene uitleg van het belang van zelforganisatie en directe actie.

Salerno schetst ook waar de concurrerende stroming van de indirecte, vertegenwoordigende of 'politieke' actie vandaan komt. Hij ziet dat vooral in de drang tot centralisme die al bij de eerste communisten de kop opsteekt. Zij willen altijd de arbeiders leiden, inplaats van dat die zelf wat zouden mogen ondernemen. Zo valt in *The Condition of the Working Class*, van Marx' compaan Engels dat in 1845 uitkwam, al een aanval op directe actie te lezen. Volgens Engels betrof het een primitief stadium van arbeidsstrijd, die belemmerend zou werken bij de verovering van de staatsmacht. De Eerste Internationale raakte eigenlijk ook gespleten over die vraag en "bevestigde de primaat van politieke strijd, waarbij acties die parlementaire doelen zouden schaden, afgewezen werden". Tegenover de centralistische ideeën stonden die van Bakunin en veel (andere) anarchisten die decentrale zelforganisatie voorop stelden, ook in de VS, en aanvankelijk veel populairder waren dan de Marxisten: *"De beweging voor gedecentraliseerd socialisme en militant vakbondsactivisme, groeiden uit tot een wereldwijd fenomeen in de jaren 1880 en '90. Ontstaan uit een binnenlandse stakingscultuur, groeide de beweging uit via ingewikkelde patronen van kruisbestuiving tussen landen en continenten. Hoewel de beginnende beweging een mengsel was van filosofieën en theorieën afkomstig uit het socialisme en het anarchisme, vertegenwoordigde dat geen afgesloten geheel van ideeën, maar was eerder een afspiegeling van ontwikkelingen van arbeidsstrijd tegen technologische ontwikkelingen en economische omstandigheden. Met een toenemend internationale invloed, probeerde de beweging een meer revolutionaire basis te scheppen voor vakbondsstrijd."*

Een van de factoren die ervoor zorgt dat tegenstanders ze kunnen zwartschilderen, is de golf van aanslagen die 'gedesillusioneerde' anarchistische personen en kleine groepen eind negentiende eeuw beginnen te plegen. Ook in de VS speelt een (mislukte) bomaanslag een belangrijke rol in de hetzecampagne tegen militante arbeidsactivisten. Het gaat om de bom van de McNamara-broers, gericht tegen het krantenimperum Los Angeles Times waarvan het personeel al lange tijd in staking is. Er vallen doden door de bommen in 1910, wat ten volle wordt uitgebuit om de IWW als bloeddorstig te bestempelen. Bovendien is ook in de VS de Communistische Partij in opkomst en sociaaldemocratische bonden die bang zijn voor een te mondige achterban. Dat zijn de omstandigheden waaronder deze pamfletten worden geschreven, en op grote bijeenkomsten door de schrijvers worden verdedigd. De militante acties van de Wobblies (en andere bonden) gaan door tot ver in de jaren '20, met grote stakingen in 1916 en 1917. In 1919 zijn er "elke maand honderden

stakingen in het hele land". Dat is dan tevens het hoogtepunt van de terreur tegen arbeidsmilitanten, hetgeen wel als de periode van de '[first Red Scare](#)' bekend staat. Toppunt zijn wel de Palmer-raids, alweer na een serie bomaanslagen, waarbij tussen de 4.000 en 10.000 mensen gearresteerd worden, waarvan een groot deel ernstig mishandeld wordt bij arrestatie. Het is het begin van het einde van de invloed van de IWW in de VS.

Maar Salerno ziet met vreugde dat honderd jaar later de methode weer snel aan populariteit wint, binnen de milieubeweging en de globaliseringsbeweging: "Directe Actie wordt erkend als een waardevolle en effectieve tactiek door veel bewegingen en blijft een krachtig wapen voor sociale verandering. Telkens als strijdende gemeenschappen zich afgesloten zien van meer conventionele manieren van verzet, zal directe actie en sabotage gebruikt worden".

Nederland

Veelal vergeten is dat Nederland een vergelijkbare ontwikkeling heeft vertoond en een van de grootste anarchistische bewegingen ter wereld heeft gehad. Alleen de naam Domela Nieuwenhuis klinkt meestal nog bekend in de oren. De eerste vakbond, het Nationaal Arbeids-Secretariaat (NAS) en de (aanvankelijk Marxistische) Sociaal Democratische Bond (SDB), waren echter in z'n radicaliteit vergelijkbaar met de IWW. Wie goed zoekt vindt ook in Nederland vergelijkbare teksten, maar op een of andere manier is de discussie hier nooit zo gloedvol losgebarsten als elders. Misschien kwam dat ook wel omdat in Nederland de piek eerder was, met bijvoorbeeld de spoorwegstaking van 1903, die de schaduw vooruit wierp van de algemene staking (de uiteindelijke droom van veel Directe Actie-adepten, waarmee het kapitalistische systeem ineen zou moeten storten). Maar ook zag je toen al de voorloper van het poldermodel de kop opsteken en de meer gematigde krachten waren er vroeg bij om de angel uit het verzet te halen; de SDAP als tegenhanger van de SDB en de oprichting van de vakbonden NVV (1906) en CNV (1909) als tegenhanger van -aanvankelijk syndicalistische later communistische NAS. In het onvolprezen boek Van Dennis Bos, *Waarachtige Volksvrienden* (4) vallen veel voorbeelden te lezen van de concurrentiestrijd tussen radicale zelforganisaties en de sociaal democratische SDAP die al in 1894 als hoofdleus "Leve het Algemeen Kies- en Stemrecht!" voert maar twee jaar later nog geen 200 leden heeft.

In Nederland werd ook geijverd voor het belang van vast te houden aan directe actie. Zo kwam bijvoorbeeld in 1907 een vertaling uit van Direkte Aktion van Arnold Roller (5): *"Eigenlijk is direkte aktie alleen een aktie, al het andere is zwendelarij, aktieloosheid, het opdragen aan anderen om door te voeren datgene, waarvoor men zelf te laf, te traag of te onbekwaam is. Als het proletariaat iets wil bereiken, moet het zijn aangelegenheden zelf ter hand nemen."* Ook in het boek De Piramide der Tirannie van Hans Ramaer (6) vind je teksten als "Waarom ik Tegen Vakverenigingen ben" van Berend Bymholt. Die tekst is al uit 1895. Bymholt stelt dat die opkomende vakbonden de organisering en radicalisering van de arbeiders eerder tegengaan, dan bevorderen.

De discussie zal wel nooit ophouden over de voor en nadelen van centralisatie. Hoe kun je je op zo'n manier organiseren dat er zo min mogelijk bureaucratie en onnodige, demobiliserende structuren ontstaan? Het beste bewijs waar dat toe kan leiden levert de BV Nederland de wereld wel; een land dat helemaal dichtgemetseld is met non-gouvernementele organisaties die geen kring meer in een glas water weten te produceren, en met de meest dociele vakbeweging die voorstelbaar is. Een injectie van activisme en 'geloof in eigen kracht' zou daar erg veel mensen een goede dienst doen. Om de verstolde verhoudingen in Nederland weer tot stroming te brengen, zijn praktische voorbeelden nodig van wat actie vermag te bewerkstelligen. Maar ook meer theoretische verhandelingen die het perspectief en de rechtvaardigheid ervan schetsen. Desnoods die van 100 jaar geleden.